

Accountantsverslag

Boekjaar 2017

Gemeente Rijswijk

An independent member of Baker Tilly International

Inhoudsopgave

	Pagina
Aanbiedingsbrief	3
1 Inleiding	4
2 Accountantscontrole	5
3 Kwaliteit verslaggeving	12
4 Financiële positie	13
5 Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole	15
6 Bevindingen ten aanzien van de interne beheersing	19
7 Overige onderwerpen	20
8 Single Information Single Audit (SiSa)	21
9 Landelijke actualiteiten	22

Aan de gemeenteraad
van de gemeente Rijswijk

Breda, 22 juni 2018

Betreft: Accountantsverslag 2017

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2017 van uw gemeente afgerond. In dit accountantsverslag informeren wij u over onze bevindingen.

De onderwerpen die in dit verslag aan de orde komen, hebben onderdeel uitgemaakt van onze overwegingen bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de controlemaatregelen die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening.

Wij bedanken de medewerkers van de gemeente Rijswijk voor de open en constructieve samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de totstandkoming van ons accountantsverslag.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly Berk N.V.

drs. R. Opendorp RA
Partner

1. Inleiding

Als accountant van uw gemeente hebben wij de controle van de jaarrekening uitgevoerd op basis van de kaders en normen die door de wetgever als ook door u als gemeenteraad aan ons zijn meegegeven.

In dit accountantsverslag doen wij verslag van de uitkomsten van ons onderzoek naar de getrouwheid en de rechtmatige totstandkoming van de lasten en baten en de activa en passiva in de jaarrekening 2017.

In hoofdstuk 2 van dit accountantsverslag gaan wij met name in op die zaken die van belang zijn voor u als gemeenteraad. Wij ondersteunen u daarbij in uw controlerende rol en uw besluitvorming rondom de jaarrekening.

Bij de jaarrekening die voorligt zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken voor het aspect getrouwheid als ook voor het aspect rechtmatigheid. In paragraaf 2.2 hebben wij geconstateerde onzekerheden en afwijkingen nader toegelicht.

In hoofdstuk 3 gaan wij in op de kwaliteit van het jaarverslag. Als accountant hebben wij op basis van wet- en regelgeving de taak om de jaarrekening te controleren en het jaarverslag te toetsen. In het jaarverslag legt het College verantwoording af over de uitvoering van het beleid en wat bereikt is.

Hoofdstuk 4 gaat in op de financiële positie en het resultaat. Wij constateren dat een positief resultaat na bestemming wordt verantwoord van € 149.000 ten opzichte van begroot positief resultaat van € 1.631.000. Het verschil wordt voor een significant deel veroorzaakt door het resultaat op het sociale domein en de algemene dekkingsmiddelen.

In hoofdstuk 5 geven wij onze bevindingen uit de controle weer. Hoofdstuk 6 gaat in op de opvolging van de significante constatering die wij tijdens de interim hebben geconstateerd.

In de hoofdstukken 7 en 8 gaan wij in op een aantal overige onderwerpen waarover wij dienen te rapporteren.

Hoofdstuk 9 bevat een aantal landelijke actualiteiten.

2. Accountantscontrole

2.1 Dekking en reikwijdte van de controle zijn conform de opdrachtbevestiging

Wij hebben van u de opdracht gekregen om de jaarrekening 2017 van de gemeente Rijswijk te controleren. In onze vaktechnische opdrachtbevestiging is deze opdracht in detail verder uitgewerkt.

Bij deze controle hanteren wij de in het controleprotocol vastgelegde marges. De maximaal toe te passen marges zijn vastgelegd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (het Bado). U heeft geen lagere materialiteit vastgesteld waardoor wij het wettelijke kader als uitgangspunt hebben gehanteerd. De bij onze controle van de jaarrekening 2017 toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% (€ 1.710.000) en voor onzekerheden 3% (€ 5.130.000) van de totale lasten inclusief stortingen in de reserves. Onze controle houdt in dat wij niet alle transacties controleren. Onze aanpak heeft als doel om belangrijke onjuistheden en onrechtmatigheden te ontdekken.

In het accountantsverslag worden fouten en onzekerheden gerapporteerd die de door u vastgestelde rapportagetolerantie van € 100.000 overschrijden en worden overige bijzonderheden die van belang zijn voor de behandeling van de jaarrekening door uw raad gerapporteerd.

2.2 Geconstateerde niet-gecorrigeerde afwijkingen en onzekerheden

Naar aanleiding van de door ons verrichte werkzaamheden constateren wij de volgende afwijking die de in hoofdstuk 2.1 genoemde materialiteit overschrijden en niet zijn gecorrigeerd.

Wij hebben de volgende onzekerheid geconstateerd:

Sociaal domein: Juistheid facturatie H10

De inkoop Jeugdhulp is door de gemeente Rijswijk uitbesteed aan H10. De werkelijke lasten van Jeugdhulp die betrekking hebben op de gemeente Rijswijk worden door H10 doorbelast. De gemeentelijke accountantsdienst van Den Haag (GAD) heeft een goedkeurende controleverklaring afgegeven over verantwoording van de ingekochte zorg. Bij deze rapportage wordt aangegeven dat de ramingssystematiek van 2017 plausibel was. Op basis van de bevindingen vanuit de GAD is sprake van een onzekerheid van € 98.000 (last voor de gemeente) voor de juistheid van de facturatie. Zorginstellingen mogen tot en met vijf jaar na afronding nog zorg declareren. Ten opzichte van voorgaand jaar neemt de geconstateerde onzekerheid af, waardoor geconcludeerd kan worden dat het inkoopbureau steeds beter zicht krijgt op een betrouwbare inschatting van de raming.

2. Accountantscontrole

Wij hebben de volgende afwijkingen geconstateerd:

Sociaal domein: Onzekerheid prestatielevering

Daarnaast is tijdens de controle van H10 geconstateerd dat er geen controles verricht worden om vast te stellen of de prestaties geleverd zijn. H10 is hierdoor voor het vaststellen of de prestaties geleverd zijn afhankelijk van de productieverantwoordingen van zorginstellingen. Tijdens de controle is geconstateerd dat H10 nog niet alle productieverantwoordingen ontvangen had. Voor de gemeente Rijswijk resulteert dit in een onzekerheid van € 163.000 over de prestatielevering. Deze constatering weegt mee in ons oordeel. Wij adviseren u om de controle op de levering van de prestaties te waarborgen binnen de gemeente, aangezien wij vernomen hebben dat deze controles niet binnen H10 uitgevoerd gaan worden.

2.3 Strekking controleverklaring 2017

Bij de jaarrekening over boekjaar 2017 zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken voor het aspect getrouwheid als ook voor het aspect rechtmatigheid waarvan de oordeelparagraaf als volgt luidt:

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van de gemeente Rijswijk op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeente, zoals opgenomen in het 'Normenkader jaarrekening 2017'.

2. Accountantscontrole

2.4 Geen (materiële) afwijkingen die in het oordeel moeten worden betrokken in het kader van begrotingsrechtmatigheid

De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op Artikel 189, 190, 191 en 212 van de Gemeentewet en moeten door de gemeenteraad zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting, via de verordening op het financieel beheer en het controleprotocol.

Het systeem van budgetbeheer en –bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de Raad.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de kadernota rechtmatigheid die door de Commissie BBV is uitgebracht. Een belangrijke inhoudelijke aanvulling betreft de vaststelling, dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Essentieel is dat de Raad nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (1), kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid (2) en kostenoverschrijdingen bij open-einde regelingen (3) moeten meewegen bij het oordeel van de accountant. In die gevallen dat de Raad geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat deze kostenoverschrijdingen door de accountant niet bij de beslissing of al dan niet een goedkeurende controleverklaring kan worden gegeven, worden betrokken. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen.

Daarnaast moet de accountant in het verslag van bevindingen deze kostenoverschrijdingen, waarvan het College in de jaarrekening aan moet geven dat ze nog dienen te worden geautoriseerd, aan de orde stellen. Extra lasten die worden gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten, en de Raad nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig.

In de jaarstukken 2017 legt het College in de financiële rekening en toelichting daarop verantwoording af over de realisatie van de lasten en baten ten opzichte van de begroting.

2. Accountantscontrole

2.4 Geen (materiële) afwijkingen die in het oordeel moeten worden betrokken in het kader van begrotingsrechtmatigheid (vervolg)

Wij constateren dat er op programma's 1 en 7 sprake is van een overschrijding van de begrote lasten die de door u vastgestelde rapporteringstolerantie overstijgen.

Programma	Overschrijding van de lasten	Rechtmatigheidsfout, telt niet mee	Rechtmatigheidsfout, telt wel mee
Programma 1: Algemeen bestuur en organisatie	€ 210.000	€ 210.000	
Programma 7: Sociaal Domein	€ 342.000	€ 342.000	

Programma 1

De overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt doordat een extra dotatie aan de voorziening wachtgeld wethouders. Deze voorziening is berekend op basis van de werkelijke salarislaster van de betreffende wethouders. Aangezien deze berekeningen pas laat in het jaar zijn opgesteld heeft eerdere bijstelling van de begroting niet plaats kunnen vinden.

Programma 7

De overschrijding van de lasten wordt veroorzaakt doordat het aantal jeugdigen die jeugdhulp afnemen is gegroeid. De gemeente is verplicht jeugdhulp aan te bieden aan degenen die hier recht op hebben. De overschrijding past om die reden binnen het bestaande beleid. Dit leidt niet tot een rechtmatigheidsfout.

2. Accountantscontrole

2.4 Geen (materiële) afwijkingen die in het oordeel moeten worden betrokken in het kader van begrotingsrechtmatigheid (vervolg)

Toerekening uren aan programma's

Wij constateren dat een deel van de budgetoverschrijdingen en onderschrijdingen veroorzaakt wordt door een afwijking in de toegerekende uren. Hieruit concluderen wij dat de uren anders besteed zijn dan vooraf begroot. De verschillen tussen de begrote toerekende uren en de werkelijk toegerekende uren worden in de toelichting op de resultaten per programma niet meegenomen. Hierdoor ontstaat op sommige producten een verschil tussen de werkelijke afwijking tussen begroting en realisatie en de afwijking die wordt toegelicht. Wij adviseren u om bij de toelichting op de begroting afwijkingen alle kosten te betrekken en het totale verschil toe te lichten. Overigens blijven de personeelskosten op totaalniveau binnen de raming van 2017, derhalve concluderen wij dat de over- en onderschrijdingen geen effect hebben op het totale saldo van de lasten.

Kredietoverschrijding

Naast de beoordeling van de overschrijdingen op de lasten, moeten wij vaststellen of door de Gemeenteraad beschikbaar gestelde kredieten zijn overschreden. Kredietoverschrijdingen van groter dan € 100.000 (conform de vastgestelde rapporteringstolerantie) rapporteren wij in ons verslag. In 2017 is een overschrijding van € 417.958 (netto) op het krediet ophoging Hoornbrug. Hier staat een bate van gelijke omvang tegenover. Deze wordt echter pas in 2018 ontvangen. Doordat de bruto lasten niet worden overschreden heeft dit geen effect op ons oordeel. In 2017 is het krediet ten behoeve van de verbetering leefbaarheid Haagweg fase 1 overschreden voor € 1.064.000. De gemeente heeft hiervoor een extra opbrengst ontvangen van € 1.039.000. De overige overschrijdingen vallen onder de rapporteringstolerantie. Voor een overzicht van de kredietaanwendungen en overschrijdingen en de toelichting verwijzen wij u naar de jaarrekening waar de organisatie dit nader heeft toegelicht.

2.5 Verslaggevingsgrondslagen

Wij hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan alsmede de duidelijkheid en volledigheid van de jaarverslaggeving beoordeeld. Uw gemeente heeft gedurende 2017 geen vrijwillige wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen. De wijzigingen van verslaggevingsgrondslagen die het BBV met ingang van 2017 voorschrijft zijn door uw gemeente opgevolgd.

Wij concluderen dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen aanvaardbaar zijn en dat de toepassing daarvan, samen met de in de jaarrekening opgenomen toelichtingen, een getrouw beeld geeft van de financiële positie van uw gemeente.

2. Accountantscontrole

2.6 Vennootschapsbelasting

Vanaf 2016 is de vrijstelling voor de vennootschapsbelasting (hierna: VPB) voor overheidslichamen vervallen. Voor de gemeente Rijswijk betekent dit dat zij mogelijk VPB moet afdragen. Door de gemeente is, in samenwerking met een externe fiscalist, geanalyseerd of sprake is van belastbare activiteiten. Vanuit deze analyse is geconcludeerd dat de activiteiten die uitgevoerd worden voor de grondexploitaties onder de VPB-plicht vallen. Tot op heden heeft de belastingdienst geen formele bevestiging gegeven dat deze zienswijze akkoord is. Op basis van de huidige winstverwachtingen van de grondexploitaties wordt ingeschat dat belastingplicht geen materieel effect zal hebben op het resultaat 2017 van de gemeente Rijswijk.

Wij kunnen ons vinden in het standpunt van de organisatie dat de impact van de VPB-plicht voor boekjaar 2017 niet materieel zal zijn. Wij verwijzen hierbij tevens naar de paragraaf Weerstandsvermogen in de jaarrekening waarin de organisatie het risico op de VPB last toelicht. Wij benadrukken wel dat bovenstaande analyse jaarlijks plaats zal moeten vinden.

2. Accountantscontrole

2.7 Schattingen

Inherent aan het opmaken van een jaarrekening is dat de organisatie schattingen moet maken. Bepaalde schattingen zijn van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening en de waarschijnlijkheid dat toekomstige gebeurtenissen significant afwijken van de verwachtingen van het College. Als onderdeel van de controle hebben wij de aanvaardbaarheid van de schattingen beoordeeld.

De belangrijkste schattingen in de jaarrekening zijn:

Belangrijkste schattingen	Beoordeling	Toelichting
Verwachte levensduur voor de immateriële vaste activa	Akkoord	De verwachte levensduur voor de verschillende activa categorieën en daarmee de afschrijvingspercentages zijn in lijn met wat gebruikelijk is.
Verwachte levensduur voor de materiële vaste activa	Akkoord	De verwachte levensduur voor de verschillende activa categorieën en daarmee de afschrijvingspercentages zijn in lijn met wat gebruikelijk is.
Waardering van voorraden (inclusief grondexploitatie)	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering van de grondexploitatie. Wij verwijzen wel naar de bevindingen die vermeld zijn in hoofdstuk 5.
Waardering van de vorderingen	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering van de transitorische post.
Waardering van de voorzieningen	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering van de voorzieningen. Wij verwijzen wel naar de bevindingen die vermeld staan in hoofdstuk 5.
Waardering transitoria gerelateerd aan Jeugdhulp en WMO	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering van de transitorische post, maar verwijzen wel naar onze bevindingen in paragraaf 2.2
Vennootschapsbelasting	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de inschatting van de organisatie.

3. Kwaliteit verslaggeving

3.1 Diepgang controle jaarverslag

De jaarstukken 2017 bestaan uit “het jaarverslag” en “de jaarrekening”. De programmaverantwoording en de paragrafen vormen samen het jaarverslag. In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. De paragrafen maken deel uit van het jaarverslag en vallen dus niet onder de controle van de jaarrekening. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is het overzicht van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting zoals in het boekwerk “Jaarrekening 2017” is opgenomen.

3.2 Wet Normering Topinkomens

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) stelt maxima aan de bezoldiging van topfunctionarissen (2017: € 181.000). De bezoldiging van topfunctionarissen in deeltijd of met een aanstelling korter dan 12 maanden in een boekjaar, wordt omgerekend naar een voltijdsbezoldiging. De WNT bevat een openbaarmakingsverplichting van de bezoldiging van topfunctionarissen via de jaarrekening van de organisatie en inzending aan de (vak)minister. Voor andere functionarissen geldt alleen een openbaarmakingsverplichting bij overschrijding van de bezoldigingsnorm.

4. Financiële positie

4.1 Resultaat boekjaar

Uit de jaarrekening volgt een positief rekeningsaldo, na resultaatbestemming, van € 149.000 terwijl in de aangepaste begroting 2017 was uitgegaan van een positief rekeningsaldo van € 1.631.000, waarmee het verschil tussen realisatie en de aangepaste begroting uitkomt op € 1.482.000 negatief.

De grootste mutatie ten opzichte van het budget wordt gerealiseerd op de algemene dekkingsmiddelen (€ 597.000 negatief) en de programma's algemeen bestuur en organisatie (€ 130.000) en organisatie en het sociale domein (€ 430.000). Het negatieve resultaat op de algemene dekkingsmiddelen wordt veroorzaakt door hogere kosten voor de WOZ bepaling (€ 253.000) en door extra onderhoudsuitgaven aan gemeentelijke eigendommen (€ 313.000). Het negatieve resultaat op het programma algemeen bestuur en organisatie wordt voornamelijk veroorzaakt door de voorziening wachtgeld wethouders (€ 475.000) en een bijstelling van de pensioenen wethouders (€ 246.460 voordelig). Het negatieve resultaat op het sociale domein wordt veroorzaakt door een stijging van het aantal jeugdigen die aanspraak maken op een uitkering vanuit de Jeugdwet.

Voor een overige analyse van het verschil tussen het rekeningresultaat over het boekjaar en de aangepaste begroting verwijzen wij naar de jaarstukken 2017 van de gemeente Rijswijk. Gezien de geringe omvang van de per saldo afwijking hebben wij hier geen nader onderzoek naar gedaan.

Tussentijdse bijstelling budget

Tijdens de jaarrekeningcontrole hebben wij geconstateerd dat een aantal geconstateerde afwijkingen reeds eerder bekend was en meegenomen had kunnen worden bij een bijstelling van de begroting. Wij adviseren u na te gaan welke redenen ten grondslag liggen aan de afwijkingen en wat de reden is, dat deze niet eerder gecommuniceerd zijn aan de raad. Wij adviseren u om bij toekomstige begrotingswijzigingen kritisch te kijken naar de realisatie en de verwachting en budgetten tijdig bij te stellen.

4. Financiële positie

4.2 Weerstandsvermogen

In de paragraaf “Weerstandsvermogen en risicobeheersing” in het jaarverslag is een toelichting opgenomen op de weerstandscapaciteit van de gemeente. De gemeente heeft de 10 grootste risico's beschreven in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'. Op basis van de geïdentificeerde risico's op basis van een gewogen gemiddelde van financiële impact en kans wordt berekend welk bedrag benodigd is ter dekking van de geïdentificeerde risico's. De gemeente maakt hiervoor gebruik van de risicomanagementtool NARIS. Hierbij wordt verondersteld dat alle risico's zich nooit tegelijk voordoen. Wij kunnen ons vinden in dit uitgangspunt. Het berekende risicobedrag is € 15,9 miljoen exclusief RijswijkBuiten (2016: € 15,5 miljoen). Met een zekerheidspercentage van 90% bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 3,9 exclusief RijswijkBuiten (2016: € 4,0 miljoen). Vanuit de risicoanalyse RijswijkBuiten is een benodigde weerstandscapaciteit bepaald van € 6.330.000 (2016: € 5,1 miljoen).

De totale weerstandscapaciteit bedraagt € 31,2 miljoen (2016: € 29,4 miljoen) waarmee de ratio weerstandsvermogen uitkomt op 3,0 (2016: 3,2) welke geclassificeerd wordt als uitstekend (2016: uitstekend).

5. Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole

5.1 Sociaal domein

5.1.1 Algemeen

In 2015 is het takenpakket van de gemeente als gevolg van de decentralisaties in het sociaal domein flink uitgebreid. De organisatie heeft de afgelopen jaren steeds meer grip gekregen op de wijzigingen in de processen die samenhangen met het sociale domein. Daarnaast bent u vanuit de VNG en de tweede kamer veelvuldig geïnformeerd over de ontwikkelingen in het sociale domein. Tevens constateren wij dat de gemeente Rijswijk steeds meer controles in de processen inbouwd, zodat de gemeente minder afhankelijk is van andere instellingen voor het vaststellen van de nauwkeurigheid en de rechtmatigheid van de lasten. Hieronder beschrijven wij per onderdeel de ontwikkelingen.

5.1.2 PGB's

De belangrijkste onzekerheid heeft betrekking op de Sociale Verzekeringsbank (hierna: SVB). De SVB heeft ook over 2017 een afkeurende verklaring bij de verantwoording PGB-stromen Jeugdwet en WMO ontvangen. Hierdoor is vanuit de SVB geen zekerheid over de nauwkeurigheid en rechtmatigheid van de persoonsgebonden budgetten. De gemeente Rijswijk heeft om die reden zelfstandig onderzocht of de kosten nauwkeurig en rechtmatig verantwoord zijn. Uit deze controle komen geen bijzonderheden naar voren. Om die reden concluderen wij dat de kosten PGB getrouw en rechtmatig verantwoord zijn in de jaarrekening 2017 van de gemeente Rijswijk.

Overigens merken wij op dat eind voorgaand jaar door de SVB aangegeven is komende jaren geen goedkeurende verklaring te ontvangen op de nauwkeurigheid en de rechtmatigheid, om die reden adviseren wij u om de betreffende controles blijvend op te nemen in de procedures.

5.1.3 Jeugdzorg

De inkoop Jeugdhulp is door de gemeente Rijswijk uitbesteed aan H10. De werkelijke lasten van Jeugdhulp die betrekking hebben op de gemeente Rijswijk worden door H10 doorbelast. De gemeentelijke accountantsdienst van Den Haag (GAD) heeft een goedkeurende controleverklaring afgegeven over verantwoording van de ingekochte zorg. Bij deze rapportage wordt aangegeven dat de ramingssystematiek van 2017 plausibel was. Op basis van de bevindingen vanuit de GAD is sprake van een onzekerheid van € 98.000 (last voor de gemeente) voor de juistheid van de facturatie. Zorginstellingen mogen tot en met vijf jaar na afronding nog zorg declareren. Ten opzichte van voorgaand jaar neemt de geconstateerde onzekerheid af, waardoor geconcludeerd kan worden dat het inkoopbureau steeds beter zicht krijgt op een betrouwbare inschatting van de raming.

5. Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole

5.1 Sociaal domein (vervolg)

5.1.4 Resultaatgerichte contracten WMO

Tijdens de controle hebben wij vastgesteld dat de gemeente voornemens is om vanaf 2019 resultaatgerichte contracten af te sluiten met de zorginstellingen. Dit betekent dat er niet meer afgerekend wordt op basis van de geleverde prestaties (uren x tarief), maar afgerekend wordt op basis van het behaalde resultaat (betaling op het moment dat de doelstelling bereikt is). Deze wijze van contracteren heeft gevolgen voor de administratieve organisatie bij de zorginstelling en de gemeente. De administratieve vereisten zijn afhankelijk van de contractuele afspraken. Wij adviseren u om tijdig na te gaan op welke wijze vastgesteld kan worden of het resultaat bereikt is en de lasten nauwkeurig zijn. Wij denken graag met u mee op welke wijze dit geborgd kan worden.

5.2 Grondexploitatie

5.2.1 Actualisatie Grondexploitatie RijswijkBuiten

Teneinde het nieuwe college en de raad in positie te brengen een juiste beslissingen te kunnen nemen over de grondexploitatie RijswijkBuiten heeft de organisatie ervoor gekozen om pas begin 2019 een herziene grondexploitatie te laten vaststellen. Voor de jaarrekening 2017 is, conform de vereisten vanuit de verslaggeving, wel een vernieuwde financiële prognose opgesteld.

Afgelopen jaar zijn er veel wijzigingen doorgevoerd in de waarderingsgrondslagen van de grondexploitaties vanuit wet en regelgeving. Doelstelling van deze wijzigingen is om aan te sluiten bij de berekeningen VPB en aan te sluiten bij het toerekenen van de resultaten aan de juiste periode. Eén van de gevolgen van deze wijzigingen is dat de post onvoorzien niet meer specifiek opgenomen mag zijn in de grondexploitatie en dat winstneming naar ratio van de voortgang moet plaatsvinden. Daarnaast moet de grondexploitatie het meest realistische scenario weergeven.

Tijdens de controle hebben wij geconstateerd dat in de actualisatie van Rijswijk Buiten een post onvoorzien opgenomen is van € 3.597.000. De huidige prognose laat een positief verwacht resultaat zien van € 2.041.000. Dit betekent dat, conform de huidige wet- en regelgeving, sprake zou zijn van winstneming. Tegelijkertijd zijn echter kosten opgenomen in de risico's voor de inpassing van De Schoffel en de gevolgen van archeologische vondsten (respectievelijk € 2.500.000 en € 1.000.000). Voor deze lasten is nog geen besluit genomen door het college en de raad, om die reden zijn deze lasten niet opgenomen in de actuele prognose. De meest realistische verwachting is echter wel dat het college en de raad besluiten tot inpassing van De Schoffel en het opgraven van de archeologische vondsten. Gezien deze verwachtingen en de voortgang van het project kunnen wij ons vinden in het standpunt dat er geen winst genomen wordt.

5. Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole

5.2 Grondexploitatie (vervolg)

5.2.2 Winstnemning Grondexploitatie

De Commissie BBV heeft in 2016 een notitie uitgebracht waarin aangegeven is dat winst op grondexploitaties genomen moet worden wanneer aan een aantal voorwaarden is voldaan. Bij de jaarrekening 2016 was nog niet aan deze voorwaarden voldaan. In boekjaar 2017 is voor € 1.300.000 winst genomen uit de grondexploitatie. Tijdens de controle hebben wij vastgesteld dat in boekjaar 2018 een aantal verkopen gerealiseerd is, waardoor de verwachting is dat ook over boekjaar 2018 een winst genomen wordt uit de grondexploitatie.

5.3 Mengpercentages BTW Compensatiefonds

Tijdens de controle hebben wij geconstateerd dat de vordering op het BTW compensatiefonds berekend wordt op basis van percentages die in 2011 zijn vastgesteld. Recent onderzoek heeft uitgewezen dat de percentages uit 2011 aangepast moeten worden. Voor de jaren 2011-2014 is door de gemeente een suppletie ingediend van € 25.000. Deze suppletie is toegekend door de belastingdienst. De organisatie heeft recent de BTW mengpercentages opnieuw berekend. Op dit moment stemt de organisatie de nieuwe percentages af met de belastingdienst en is de organisatie in afwachting van een reactie. Het effect voor de jaren 2015-2017 is nog niet bekend, maar wordt op korte termijn door de gemeente berekend. Gezien de afwijking over 2011-2014 achten wij het risico dat de afwijking over de jaren 2015-2017 materieel wordt gering en hebben wij geen verdere controle verricht. Wij adviseren u wel het effect te berekenen en een suppletieaangifte in te dienen. Daarnaast adviseren wij u om de percentages in de financiële administratie te actualiseren.

5.4 Overhead systematiek

Tijdens de controle hebben wij vastgesteld dat de gemeente de doorbelastingsystematiek conform wijzigingen in wet- en regelgeving heeft aangepast. Deze doorbelastingssystematiek is door de organisatie opgesteld op basis van een inschatting van de directe werkzaamheden per medewerker. Tijdens de controle hebben wij geconstateerd dat het lastig te achterhalen is hoe deze berekening aansluit op de begrote en werkelijke kosten overhead die verantwoord zijn in de jaarrekening. Wij adviseren de systematiek die gekozen is eenduidig te documenteren zodat de berekensystematiek herleidbaar is naar bestuurlijke rapportages. Tijdens de controle hebben wij overigens wel vastgesteld dat de gekozen systematiek overeenkomt met de wet- en regelgeving, om die reden heeft bovenstaande bevinding geen impact op ons oordeel.

5. Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole

5.5 Schatkistbankieren

Tijdens de controle hebben wij geconstateerd dat in het eerste kwartaal meer geld buiten de schatkist is aangehouden dan het drempelbedrag dat voor de gemeente Rijswijk is toegestaan. Dit staat op een juiste wijze toegelicht in de jaarrekening. Het niet voldoen aan de verplichtingen tot schatkistbankieren leidt tot een rechtmatigheidsfout. Deze fouten worden echter alleen (formeel) gerapporteerd en wegen niet mee in ons oordeel inzake de rechtmatigheid.

5.6 Liquide middelen

Wij hebben geconstateerd dat de restituties belastingen die betaald zijn in de administratie niet geboekt zijn als bankmutatie, maar geboekt zijn op een tussenrekening. Deze tussenrekening is verantwoord onder de overlopende passiva, vanwege een onjuiste koppeling in de financiële administratie. Deze constatering veroorzaakt een te hoge stand van € 258.000 van de liquide middelen. Deze constatering doet geen afbreuk aan ons oordeel. Wij adviseren u om bij het inrichten van de parameters in de financiële administratie grootboekrekeningen een juiste codering mee te geven zodat de grootboekrekening bij het opstellen van de jaarrekening automatisch onder de juiste jaarrekeningpost opgenomen is.

5.7 Voorziening wachtgelden

In de jaarrekening van 2017 is een voorziening wachtgelden voormalig wethouders opgenomen. Vooruitlopend op de verkiezingen die in maart 2018 gehouden zijn, is berekend wat de mogelijke kosten zijn doordat wethouders recht hebben op wachtgeld. Conform de BBV mag deze voorziening wachtgeld pas opgenomen worden op het moment dat zeker is dat de wethouder niet terug komt in het college (bijvoorbeeld niet verkiesbaar stelt). Wij hebben de voorziening gecontroleerd op basis van de huidige informatie en concluderen dat de waardering niet materieel afwijkt. Wij adviseren u om bij het opstellen van de berekening de actuele verslaggevingsvoorschriften te hanteren.

5.8 Aanbestedingen – inhuur derden

Tot 1 juli 2016 viel 'inhuur van medewerkers' onder de 2B diensten van de Europese aanbestedingswet. Vanaf 1 juli 2016 is dit veranderd en moet bij het aangaan van een inhuurcontract de Europese wet- en regelgeving worden nageleefd.

Tijdens de controle op de naleving van de Europese aanbestedingswet hebben wij geconstateerd dat de gemeente diverse inhuurcontracten heeft die regelmatig worden verlengd. Vanwege wijzigingen in de wet- en regelgeving is deze verlenging niet altijd meer toegestaan. Vanuit de controle blijkt dat in 2017 nog geen sprake is van een onrechtmatigheid, derhalve heeft deze constatering geen gevolgen voor ons oordeel.

Wij adviseren om bij het aangaan van nieuwe inhuurcontracten of verlenging van contracten na te gaan of een Europese aanbesteding van toepassing is.

6. Bevindingen ten aanzien van de interne beheersing

6.1 Werkzaamheden

Als onderdeel van onze controle van de jaarrekening van de gemeente Rijswijk hebben wij een onderzoek ingesteld naar de administratieve organisatie en de interne beheersingsmaatregelen bij de organisatie.

Onze werkzaamheden waren primair gericht op:

- Inventariseren van de opzet van de administratieve organisatie en de daarin opgenomen interne beheersingsmaatregelen;
- Vaststellen bestaan en werking van de administratieve organisatie en de daarin opgenomen maatregelen van interne beheersing voor zover relevant voor de jaarrekeningcontrole.

6.2 Bevindingen

Wij zijn van mening dat de organisatie een voldoende beheersing heeft van haar bedrijfsprocessen. Wij verwijzen voor onze bevindingen naar de apart uitgebrachte managementletter. Onze bevindingen met een hoge prioriteit betroffen:

- Controle mutaties crediteuren stamgegevens WMO > Deze controle is achteraf nog uitgevoerd voor de maanden in 2017. Hierbij zijn geen bijzonderheden geconstateerd, waardoor deze bevinding geen impact heeft op ons oordeel.
- Schatkistbankieren > Wij hebben vastgesteld dat deze bevinding adequaat is opgevolgd. Deze bevinding heeft geen impact op ons oordeel.

6.3 Geautomatiseerde gegevensverwerking

Wij onderzoeken de geautomatiseerde gegevensverwerking in opzet en bestaan voor zover wij dat noodzakelijk achten in het kader van de controle van de jaarrekening. De accountantscontrole kan daarom leiden tot andere constatering en dan wanneer een gericht onderzoek naar de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking zou plaatsvinden.

Wij hebben, voor zover noodzakelijk voor onze controle, de geautomatiseerde gegevensverwerking beoordeeld en geen constatering die impact hebben op ons oordeel. De bevindingen zijn in de managementletter in detail door ons gecommuniceerd. Tijdens de interim-controle in het najaar van 2018 zullen wij hier opvolging aan geven.

7. Overige onderwerpen

7.1 Onafhankelijkheid Baker Tilly Berk

Baker Tilly Berk heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om zijn onafhankelijkheid en die van zijn medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- voorschriften en procedures omtrent onafhankelijkheid. Deze voorschriften voor professioneel gedrag op het gebied van kwaliteit en onafhankelijkheid zijn opgenomen in de Gedragscode van Baker Tilly Berk. Deze Gedragscode geldt voor iedere medewerker van Baker Tilly Berk en wordt natuurlijk steeds geactualiseerd;
- jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners en medewerkers van Baker Tilly Berk en ondersteunende stafdiensten;
- cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling, of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten;
- intern en extern kwaliteitsonderzoek;
- reviews door externe toetsers die niet bij de opdracht betrokken zijn, ter waarborging van een deugdelijke grondslag/deskundig oordeel;
- rotatie van externe accountants op de opdracht.

Wij zijn van mening dat wij in relatie tot uw organisatie onafhankelijk, in overeenstemming met de ViO (Verordening inzake de Onafhankelijkheid van accountants), hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

7.2 Fraude

Bij de uitvoering van de werkzaamheden hanteren wij onder andere de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NV COS) 240 "De verantwoordelijkheid van de accountant voor het onderkennen van het risico van fraude in het kader van de controle van financiële overzichten". Het College is primair verantwoordelijk voor de preventie van fraude. Het College is verantwoordelijk voor een cultuur van eerlijkheid en ethisch verantwoordelijk gedrag. Zij dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude zo veel mogelijk te beperken, zodat de integriteit van de financiële verslaggeving is gewaarborgd.

Tijdens de controle van de jaarrekening inventariseren wij de frauderisico's binnen uw organisatie en beoordelen wij de interne beheersingsmaatregelen die gericht zijn op het voorkomen en ontdekken van fraude. Tijdens de beoordeling bleek ons dat binnen uw organisatie reeds de nodige aandacht wordt besteed aan de onderwerpen fraude en integriteit en dat de organisatie adequaat gereageerd heeft op de geconstateerde fraude. U heeft aangegeven belang te hechten aan een adequate beheersing van frauderisico's.

7. Overige onderwerpen

In boekjaar 2017 is door de organisatie zelf één fraude geconstateerd. Wij hebben vastgesteld dat de organisatie hier adequaat op gereageerd heeft. De organisatie heeft de frauderende medewerker op non-actief gezet en onderzocht welke financiële impact de fraude gehad heeft. Wij adviseren u om de procedures te verscherpen of eenzelfde fraude in te toekomst te voorkomen. De financiële impact is voor het beeld van de jaarrekening niet materieel, derhalve heeft deze geen gevolgen voor ons oordeel. Wij hebben naar aanleiding van onze werkzaamheden geen andere indicaties van fraude of onrechtmatigheden.

Volledigheidshalve wijzen wij erop dat onze controle niet specifiek gericht is op het ontdekken van fraude. Wij hebben geen overige constatering op het gebied van fraude te melden op basis van onze controle.

8. Single Information Single Audit (SiSa)

8.1 SiSa bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten, Artikel 5 lid 4, dienen wij te rapporteren over de fouten en onzekerheden van de SiSa regelingen.

Code	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout / onzekerheid
OCW D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2017 (OAB)	Niet van toepassing	€ 0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2017	Niet van toepassing	€ 0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling
SZW G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2017	Niet van toepassing	€ 0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling

9. Landelijke actualiteiten

In dit hoofdstuk nemen wij actuele ontwikkelingen op die spelen binnen de lokale overheid.

Bij onze controle hebben wij onderstaande punten niet in alle gevallen specifiek beoordeeld of toegepast op uw organisatie. Wij zijn vanzelfsprekend bereid om met u van gedachten te wisselen over de gevolgen en beantwoording van mogelijke vraagstukken voor uw organisatie.

De volgende onderwerpen komen aan bod:

9.1 Wijzigingen BBV

9.1.1 Winstneming naar rato van de voortgang op Bouwgronden in exploitatie

9.1.2 Notitie Materiële vaste activa

9.1.3 Gebeurtenissen na balansdatum

9.2 Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA)

9.3 De koepelvrijstelling voor samenwerkingsverbanden

9.4 Btw-vrijstelling op sport

9. Landelijke actualiteiten

9.1 Wijzigingen BBV

In 2017 zijn meerdere wijzigingen in het BBV ingegaan. Voorbeelden hiervan zijn de beleidsindicatoren, notitie rente, notitie overhead en de invoering van de taakvelden. Informatie over deze wijzigingen hebben wij reeds eerder aan u gecommuniceerd. In deze paragraaf gaan wij in op aangekondigde wijzigingen vanaf 2018 en nadere duiding over reeds uitgebrachte regelgeving.

9.1.1 Winstneming naar rato van de voortgang op Bouwgronden in exploitatie

De commissie heeft in maart 2018 in een aparte notitie een nadere toelichting gegeven over de (verplichte) toepassing van winstneming naar rato van de voortgang op Bouwgronden in exploitatie. In de huidige praktijk wordt nog veel gebruik gemaakt van winstneming bij afronding van het project. Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

In de nadere uitleg tussentijds winstnemen 2018 (ingangsdatum 2017) is specifiek ingegaan op de betrouwbare inschatting en de realisatie van opbrengsten.

Betrouwbare inschatting:

Het verantwoorden van winst is het noodzakelijk dat voldoende zekerheid bestaat over het (verwachte) resultaat van de grondexploitatie, ofwel het resultaat moet op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Het gaat hierbij niet om het hebben van zekerheid over alle aspecten die bij het uitvoeren van grondexploitatie spelen en macro ontwikkelingen die zich kunnen voordoen. Aan schattingen kleven in alle gevallen inherente onzekerheden. Uitgangspunt is het hebben van een degelijke onderbouwing van de schattingen voor de te verrichten werkzaamheden, te maken kosten en te realiseren opbrengsten in overeenstemming met de specifieke invulling van het grondexploitatiecomplex.

Voortgang:

Naar rato van de voortgang van het project wordt tussentijds winst verantwoord. Hierbij wordt voor wat betreft de berekeningsmethodiek en de planinhoudelijke uitgangspunten niet afgeweken van de grondexploitatie of herziening zoals deze tot en met het verslagjaar door de raad zijn vastgesteld. De voortgang wordt berekend naar de mate waarin kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd per individuele grondexploitatie. Hiermee wordt de totale winst over de individuele grondexploitatie opgedeeld/toegerekend aan de reeds verkochte kavels. Indien er nog geen gronden zijn verkocht is er nog geen sprake van gerealiseerde winst.

9. Landelijke actualiteiten

9.1.2 Notitie Materiële vaste activa

In december 2017 is de notitie Materiële vaste activa van de Commissie BBV uitgebracht. Deze notitie treedt direct in werking en moet is daarom voor een belangrijk deel al in de jaarrekening 2017 verwerkt. Een ander deel treedt vanaf 2018 in werking. Een De inhoud van de notitie betreft vooral een nadere uitwerking en samenvatting van eerder uitgebrachte notities met betrekking tot software, investeringen, onderhoud kapitaalgoederen en waardering van vastgoed. In de notitie zijn meerdere stellige uitspraken opgenomen. De volgende bepalingen zijn in de notitie opgenomen:

- Investerings in maatschappelijk vastgoed die in 2017 (of later) gereed komen, moeten met ingang van 1 januari 2017 geactiveerd worden. Dit betekent dat 'lopende' investeringen die per 31 december 2016 nog niet waren afgerond voor de bedragen die in 2017 zijn uitgegeven geactiveerd moeten worden (2017);
- De verkoopopbrengst en het afboeken van de boekwaarde bij desinvestering/verkoop worden beide afzonderlijk verantwoord en mogen niet met elkaar worden verrekend (2017);
- Met betrekking tot uitgevoerd onderhoud is in de notitie nadere duiding opgenomen over de verschillen tussen klein onderhoud (ten behoeve van instandhouding) en groot onderhoud (levensduur verlengend) en vervangingsinvesteringen. Een beheerplan voor onderhoud moet recent worden bijgesteld, hiervoor is een maximum van vijf jaar aan gekoppeld (2018);
- Voor achterstallig onderhoud (waarbij sprake is van onveilige situaties of kapitaalvernietiging) moet een voorziening worden gevormd. Als de gemeente over onvoldoende middelen beschikt is het toegestaan om het achterstallig onderhoud binnen een termijn van maximaal vier jaar in te lopen (2018).

9. Landelijke actualiteiten

9.1.3 Gebeurtenissen na balansdatum

In maart 2018 is de aangepaste notitie van de gebeurtenissen na balansdatum gepubliceerd. Dit is een update van de notitie uit 2008. De notitie bevat primair een verbeterde toelichting van de bestaande regelgeving welke ook beter aansluit bij de regelgeving voor ondernemingen.

Gebeurtenissen na balansdatum worden onderscheiden in twee soorten:

- a. gebeurtenissen die informatie verschaffen over omstandigheden die bestonden op de datum van de jaarrekening; en
- b. gebeurtenissen die informatie verschaffen over omstandigheden die ontstaan zijn na de datum van de jaarrekening.

In het tijdspad van opstellen en vaststellen van de jaarrekening moeten gunstige en ongunstige gebeurtenissen, die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum, altijd in de jaarrekening worden verwerkt als deze onontbeerlijk (materieel) zijn voor het inzicht van de raad bij de vaststelling van de jaarrekening en het jaarverslag. Schematisch ziet dat er als volgt uit:

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum maar pas ná vaststelling van de jaarstukken blijken, worden in de begroting van het lopende jaar verwerkt.

9. Landelijke actualiteiten

9.2 Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA)

Met ingang van 1 januari 2020 zal niet langer het ambtenarenrecht zoals we dat nu kennen van toepassing zijn, maar het reguliere arbeidsrecht.

De ambtelijke status verdwijnt niet. Iedere medewerker in dienst van een overheidswerkgever blijft ambtenaar. De overheid is er voor het algemene belang. Daarom blijven de speciale regels voor ambtenaren bestaan. Deze komen te staan in een nieuwe Ambtenarenwet met daarin regels voor ambtenaren, bijvoorbeeld over:

- geheimhoudingsplicht;
- verbod om giften aan te nemen;
- de plicht andere functies te melden.

Wat verandert er wel? We hebben het straks niet meer over aanstellingen, maar over dienstverbanden en arbeidsovereenkomsten. Voor ambtenaren gaat het private arbeids- en ontslagrecht gelden.

- Dit betekent dat een ambtenaar bij onenigheid met zijn werkgever of bij ontslag naar de kantonrechter gaat. Hij kan niet langer in bezwaar bij de eigen werkgever en in beroep bij de bestuursrechter. Voor ontslag moeten het UWV of de kantonrechter toestemming geven. De procedure bij ontslag verandert dus, maar de werkgever moet nog steeds een goede reden hebben voor ontslag. Net als onder het ambtenarenrecht.
- Het voeren van functionering – en beoordelingsgesprekken met medewerkers wordt van groter belang voor de ontwikkeling en het goed laten functioneren van medewerkers, of anderzijds het kunnen ontslaan van medewerkers, mits deze gesprekken zorgvuldig worden vormgegeven en gehouden.
- Ook het hebben van goede functieomschrijvingen helpt medewerkers om goed te kunnen functioneren: wat wordt er van hen verwacht, zowel in attitude als in taken. Veranderen er functies met de invoering van de WNRA? Worden deze aangepast in de functieomschrijvingen?
- Begrippen als goed werkgever- en goed werknemerschap doen hun entree met de invoering van de WNRA.
- Ook zullen er andere regels gaan gelden met betrekking tot verzuim en arbeidsongeschiktheid.
- Aanpassing van uw huidige contracten/aanstellingen kan benodigd zijn. Dat kan middels nieuwe arbeidsovereenkomsten, maar ook middels bijvoorbeeld een addendum of een informatieve brief.
- Ten slotte zullen de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren in beginsel niet door de nieuwe wet veranderen. Salaris, eindejaarsuitkering of vakantiedagen blijven in de arbeidsovereenkomst zoals ze zijn. In nieuwe cao's kunnen werkgevers en vakbonden wijzigingen in de arbeidsvoorwaarden afspreken. Komt er een (nieuwe) collectieve arbeidsovereenkomst (cao) waaraan u -al dan niet vrijwillig- deelneemt, of prefereert u een (eigen) aanvullende arbeidsvoorwaardenregeling?

Het is goed om voor 1 januari 2020 op de hoogte te zijn van alle gevolgen die de WNRA met zich meebrengt. Mocht u hier meer over willen weten, of wilt u meer weten over de aanpak, neemt u dan gerust contact met ons op.

9. Landelijke actualiteiten

9.3 De koepelvrijstelling voor samenwerkingsverbanden

Bij samenwerking tussen gemeenten of tussen gemeenten en andere instellingen moet altijd aandacht worden besteed aan de btw. Veel samenwerkingsverbanden van gemeenten maken gebruik van de btw-koepelvrijstelling, ook wel samenwerkingsverbandvrijstelling genoemd. De koepelvrijstelling voorkomt dat een samenwerkingsverband btw moet berekenen op de diensten die zij voor haar leden verricht.

Recent is de koepelvrijstelling meerdere malen in het nieuws geweest vanwege wijzigingen in de reikwijdte ervan. Gemeenten en samenwerkingsverbanden moeten vaststellen of deze wijzigingen invloed hebben op hun eigen btw-positie.

Koepelvrijstelling

De koepelvrijstelling voorkomt dat het samenwerkingsverband btw in rekening moet brengen voor haar dienstverlening aan de gemeenten. Dit is gunstig indien de gemeenten slechts een deel van de btw op inkopen in aftrek kunnen brengen of kunnen compenseren via het btw-compensatiefonds (BCF). Om de koepelvrijstelling toe te mogen passen, moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan:

- De deelnemers van het samenwerkingsverband verrichten prestaties die zijn vrijgesteld van btw of waarvoor zij geen ondernemer zijn;
- Het samenwerkingsverband verleent de diensten aan haar deelnemers;
- De deelnemers betalen een vergoeding die hun aandeel in de gezamenlijke uitgaven weerspiegelt;
- De deelnemers gebruiken de diensten van het samenwerkingsverband voor de activiteiten waarvoor zij geen ondernemer zijn (overheid, onbelast) of die zijn vrijgesteld van btw;
- Toepassing van de koepelvrijstelling mag niet leiden tot verstoring van de concurrentieverhoudingen. Daarom zijn ook diverse diensten uitgesloten van de koepelvrijstelling. Voorbeelden hiervan zijn het verzorgen van de loon-, salaris-, grootboek- en financiële administratie, het ter beschikking stellen van personeel en ICT-diensten.

In de praktijk bleek dat de koepelvrijstelling bij ambtelijke fusies niet kon worden toegepast. De deelnemende gemeenten gebruiken de diensten van het samenwerkingsverband in dat geval niet alleen voor overheidsactiviteiten en btw-vrijgestelde activiteiten gebruiken, maar ook voor btw-belaste activiteiten. En dat is volgens de letter van de wet niet toegestaan. Daarom keurde de staatssecretaris van Financiën in februari 2016 goed dat samenwerkingsverbanden de koepelvrijstelling mogen toepassen in het geval van een ambtelijke fusie. Hieraan verbond de Staatssecretaris de voorwaarde dat de gemeenten de diensten van het samenwerkingsverband voor minimaal 70% gebruiken voor hun overheidsactiviteiten en btw-vrijgestelde activiteiten. Met andere woorden: als de gemeenten niet meer dan 30% btw-belaste activiteiten verrichten, dan is de koepelvrijstelling van toepassing. Aan deze voorwaarden voldoen alle gemeenten.

Einde verruimde koepelvrijstelling

In een brief van 15 september 2017 kondigde de staatssecretaris van Financiën aan de verruimde toepassing van de koepelvrijstelling per 1 januari 2018 te beëindigen. Vanaf die datum gelden weer de voorwaarden zoals hiervoor beschreven. Dit raakt gemeenten die vanwege een ambtelijke fusie samenwerken en de koepelvrijstelling hiervoor toepassen. Deze gemeenten moeten bezien hoe ze de kostenverhoging op de ambtelijke samenwerking gaan opvangen.

9. Landelijke actualiteiten

9.4 Btw-vrijstelling op sport

Een uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie noodzaakt het Rijk tot aanpassing van de btw-sportvrijstelling in de Nederlandse wetgeving. Op basis van de huidige wetgeving hebben gemeenten en bepaalde sportstichtingen de mogelijkheid tot recht op aftrek van voorbelasting van btw voor de kosten die toerekenbaar zijn aan de terbeschikkingstelling van sportaccommodaties aan sportverenigingen. Dit recht op aftrek vervalt per 1 januari 2019 als de Nederlandse wetgeving conform de uitspraak in lijn wordt gebracht met de Europese btw-richtlijn. Het moeten toepassen van de vrijstelling pakt vanwege het verlies van het recht op aftrek van voorbelasting van btw financieel ongunstig uit voor gemeenten en sportstichtingen. Voor de bestaande situaties komt er een overgangsregeling. Hoe die er uit komt te zien is nog onbekend. Hierover zal in het begin van 2018 overleg plaatsvinden met de ministeries van VWS en Financiën.

Contactgegevens:

drs. R. (Rik) Opendorp

Partner

M: 06 – 10 09 04 64

E: r.opendorp@bakertillyberk.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly Berk N.V.

Bijster 39

Postbus 3814

4800 DV Breda

T: 076 – 525 00 00